

Multiple Drug Resistance Organism: Antimicrobial resistance

อาจารย์พรทิพย์ สารีโส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลรัตน์ ภู่วราวุฒิปานิช

ลิขิตโดย อาจารย์พิจิตรา เล็กคำรงกุล

ในปัจจุบันมีการใช้ยาปฏิชีวนะที่หลากหลาย และมีการใช้เป็นวงกว้าง ซึ่งในบางครั้งก็มีการใช้ยาปฏิชีวนะที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ซึ่งการใช้ที่ไม่เหมาะสมนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการดื้อยาอย่างหนึ่ง อาจารย์พรทิพย์ สารีโสและผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลรัตน์ ภู่วราวุฒิปานิช ซึ่งเชี่ยวชาญในด้านโรคติดเชื้อ จึงนำประเด็นของการดื้อยาหรือ Antimicrobial resistance มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชาวอายุรศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

สาเหตุของการเกิดเชื้อดื้อยา

1. Natural cause เกิดจากตัวเชื้อแบคทีเรียเองถ้ามีการดื้อยาแล้วจะแบ่งตัวเพิ่มมากขึ้นและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจจะเกิดจาก gene mutation หรือ gene transfer หรือการสร้าง biofilm ต่างๆ ขึ้นมาปกคลุมตัวเองไม่ให้ยาปฏิชีวนะเข้ามาทำลายตัวเชื้อได้
2. Social cause

Societal pressure

- การใช้ยาปฏิชีวนะไม่เหมาะสม
- การใช้ยาปฏิชีวนะผิดประเภท
- การวินิจฉัยโรคไม่ถูกต้อง/เหมาะสม
- แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะไม่ชัดเจน
- ในอุตสาหกรรมหรือเกษตรกรรมต่างๆ

แนวทางการใช้ยาปฏิชีวนะที่เหมาะสมคือ

ควรเพาะเชื้อก่อนให้ยาปฏิชีวนะ และควรที่จะรู้เชื้อ และทราบการวินิจฉัยที่ถูกต้องก่อนให้ยาปฏิชีวนะ แต่หากการติดเชื้อนั้น จะเป็นสาเหตุนำไปสู่การเสียชีวิต ก็ควรที่จะให้ยาปฏิชีวนะภายหลังการเพาะเชื้อทันที โดยที่ยังไม่ต้องทราบผลของการเพาะเชื้อ แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางการใช้ ยาปฏิชีวนะต่าง ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละโรงพยาบาลกำหนดแนวทางการใช้อย่างไร และโรงพยาบาลนั้นๆมีเชื้อดื้อยาประเภทใดมากที่สุด ซึ่งแต่ละโรงพยาบาลก็จะแตกต่างกันออกไป

แนวทางการป้องกันการเกิดเชื้อดื้อยา

- การใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสม
- มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี

- ล้างมือก่อนและหลังการทำหัตถการหรือให้การดูแล และการสัมผัสผู้ป่วยทุกครั้ง
- Appropriate isolate precaution โดยควรมีการจัดแยกผู้ป่วยอย่างเหมาะสม หากปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นแล้ว ย่อมที่จะส่งผลให้ในอนาคต การเกิดเชื้อดื้อยาในโรงพยาบาลจะลดลง

*****